

a przede wszystkim tych osób tak bardzo słabych: dzieci i starszych. Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Panie, jestem szczęśliwy, *chcę Cię wychwalać* ze wszystkimi dziećmi na świecie!

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Może jakaś rodzina naszego domu przeżywa właśnie chwile smutku z powodu śmierci kogoś im drogiego, Panie, w bólu *wzywali Ciebie, odpowiedz* na ich modlitwę i uczyn ich mocnymi w doświadczeniu.

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

— Nasze dzieci są jeszcze bardzo małe. Mają jeszcze przed sobą dużo drogi, muszą jeszcze dokonać licznych wyborów. *Panie, dokończ w nich dzieła*, które rozpocząłeś w dniu ich chrztu świętego.

Wszyscy: «Panie, Twoja dobroć trwa na wieki!»

Tak jak zaczęliśmy, tak i kończymy modlitwę znakiem krzyża. Chcemy tym podsumować wszystkie słowa modlitwy i przedstawić jej wielkiej rodzinie, jaką jest Bóg *Ojciec, Syn i Duch Święty*. Amen*.

Spolszczyli: JACEK PAWŁOWSKI

Kraków

i PIOTR JERZYKIEWICZ

Ks. Jerzy Chmiel

ŚWIATOWY DZIEŃ BIBLI, EKUMENICZNE DNI BIBLIJNE CZY NIEDZIELA BIBLIJNA?

Znak zapytania w tytule przy wyliczonych formach propagowania Biblii nie dotyczy zasadności tych form, lecz wyboru: jaka forma jest bardziej odpowiednia. Możemy na to pytanie od razu odpowiedzieć: wszystkie te formy zorganizowanej akcji poznawania Pisma św. osiągają swój cel, jeśli są stosowane we właściwym czasie, przy użyciu odpowiednich środków. Te akcje nie zastąpią osobistego systematycznego czytania i medytacji nad Biblią (*lectio divina*), niemniej jednak — z punktu widzenia socjotechnicznego — są potrzebne jako „mocne uderzenie” — środek uświadomienia sobie roli Pisma św., jaką zajmuje ono w życiu religijnym chrześcijanina.

---

* C. M. Martini, *Come pregare insieme un Salmo*, [w:] *La Bibbia — testo ufficiale CEI. Salmi — il libro della preghiera*, Roma 1988, s. 923—926.

W niniejszym szkicu pragnę przedstawić pewne propozycje urządzania takich okresowych spotkań z Biblią — propozycji, które powinny zainteresować wszystkich chrześcijan w Polsce.

I. INICJATYWY EKUMENICZNE

Zacznijmy od przytoczenia listu, który nadszedł na adres redaktora naczelnego RBL, a którego nadawcą było Towarzystwo Biblijne w Polsce¹.

Warszawa, 18 kwietnia 1995 r.

Po raz kolejny Towarzystwo Biblijne w Polsce apeluje o uczestnictwo w Niedzieli Biblijnej i Ekumenicznych Dniach Biblijnych, rozpoczynających się Światowym Dniem Biblii w dniu 9 maja. Pragnieniem naszym jest, aby począwszy od 9 maja, przez jedną dekadę maja Pismo Święte było w centrum szczególnego zainteresowania Kościołów i Ludu Bożego w naszym kraju, tak jak stało się to zwyczajem większości chrześcijańskich krajów świata.

W bieżącym roku w Polsce Niedzielę Biblijną i Ekumeniczne Dnie Biblijne pragniemy obchodzić pod hasłem:

„Pismo Święte księgą dla wszystkich”.

Jego biblijną podstawę stanowi słowo z Ewangelii Św. Mateusza r. 24, w. 14:

„I będzie głoszona ta Ewangelia wszystkim narodom”. Jak niegdyś święto „Tory”, tak dzisiaj Święto Biblii pragnie nas zachęcić do obcowania z Pismem Świętym w Kościele, w rodzinie i w życiu codziennym. Wspólne pochylenie się nad Pismem Świętym winno nas łączyć i jednoczyć w jedno Ciało Jezusa Chrystusa i czynić nas bardziej wiarygodnymi dla świata. W ten sposób można by określić sens i znaczenie obchodzonej przez nas Niedzieli Biblijnej.

W swoim orędziu Święto to pragnie przede wszystkim zaprosić wszystkich ludzi, którzy Pisma Świętego nie znają, bądź ich znajomość tej księgi jest znikoma, aby odkryli Biblię dla siebie, jako źródło nowego życia i zbawienia w Jezusie Chrystusie.

Jako księga całego Kościoła Chrystusowego, Biblia prowadzi do budowania prawdziwej wspólnoty, ożywionej duchem pojednania i chrześcijańskiej miłości, jest perspektywą tego, co nazywamy ekumenią, jest prawdziwym „chlebem narodów”.

Dlatego Komitet Krajowy Towarzystwa Biblijnego w Polsce, w skład którego wchodzi przedstawiciele Kościołów: Kościoła Katolickiego, Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego, Kościoła Polskokatolickiego, Starokatolickiego Kościoła Mariawitów, Kościoła Chrześcijan Baptystów, Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego, Chrześcijańskiej Społeczności, z którymi współdziała Kościół Zielonoświątkowy, zwraca się z gorącą prośbą do Wielebnego Księdza o poparcie tej inicjatywy i pomoc w jej realizacji zarówno w roku bieżącym, jak i w następnych latach.

¹ Zob. również komunikat Towarzystwa Biblijnego w Polsce w niniejszym zeszycie RBL.

W załączeniu przesyłamy „Słowo” na Niedzielę Biblijną z prośbą o odczytanie w czasie niedzielnego nabożeństwa w dniu 14 maja bieżącego roku wszędzie tam, gdzie będzie to możliwe.

Z wyrazami głębokiej czci
i oddania w Jezusie Chrystusie

Barbara Enholc-Narzyńska
Dyrektor Generalny
Towarzystwa Biblijnego w Polsce

Ks. prof. dr Witold Benedyktowicz
Przewodniczący Komitetu Krajowego
Towarzystwa Biblijnego w Polsce

A oto słowo na Światowy Dzień Biblii sygnowane przez Komitet Krajowy Towarzystwa Biblijnego w Polsce:

BIBLIA — KSIĘGĄ DLA WSZYSTKICH.

„Jestem świadomy zamiarów, jakie zamyślam co do was, mówi Pan, zamiarów pełnych pokoju a nie zguby, by zapewnić wam przyszłość, jakiej oczekujecie” (Księga Proroaka Jeremiasza 29,11).

W ubiegłym roku obchodziliśmy Światowy Dzień Biblii w kontekście Roku Rodziny, ogłoszonego przez Organizację Narodów Zjednoczonych i Stolicę Apostolską. W bieżącym roku obchody Międzynarodowego Dnia Biblii zbiegają się z obchodami 50-lecia zakończenia II wojny światowej. 50 lat temu umilkły działa, ustały naloty, złamany został system bezprawia, zaś ci, co przeżyli piekło obozów koncentracyjnych, mogli podjąć trud drogi powrotnej do domów, z których wiele legło w ruinie. Demoniczni słudzy bezprawia, zostali uwiezieni, a następnie osądzeni przez Trybunał Międzynarodowy i sądy krajowe. Miała ta wojna jeszcze swój epilog, który rozegrał się na dalekim Wschodzie i zaznaczył się złowrogą chmurą nad Hiroszimą i Nagasaki, która miała zaciążyć nad światem przez całe pół stulecia, jako że jeszcze do dziś nie udało się wyeliminować kompletnie widma atomowej zagłady. Po gorzkim doświadczeniu II wojny światowej, nie dało się ustrzec świata przed nowymi konfliktami zbrojnymi, które i w naszych dniach wywołują dramaty w różnych regionach: na Bałkanach, w Kurdystanie, w Czeczeni, Tadżykistanie, Ruandzie i Burundii, oraz wielu innych stronach naszego globu. A przecież spodziewaliśmy się 50 lat temu, że wojna na zawsze będzie potępiona i prawnie zakazana, jako środek rozstrzygania konfliktów wewnętrznych i międzynarodowych.

Światowy Dzień Biblii w roku bieżącym będzie okazją do wspólnej modlitwy w intencji odnowy duchowej i pokoju na całej Ziemi. Biblia potwierdza, że wojna jest przeciwna woli Bożej, bo Stwórca chce pokoju dla ludzkości, a nie jej zguby i pragnie obdarzyć nas przyszłością, jakiej oczekujemy: przyszłością zbudowaną na fundamencie pokoju, wzajemnej życzliwości wśród ludzi i harmonijnego rozwoju dla swego stworzenia. Biblia utwierdza nas w przekonaniu, że pokój i wzajemna miłość pomiędzy ludźmi, to znaki panowania Bożego, o którego nadejście modlimy się każdego dnia: „Przyjdź królestwo Twoje!” Z Biblii czerpiemy pewność, że nasz Zbawiciel, Jezus Chrystus, jest Księciem pokoju (Księga Proroaka Izajasza 9,6), który dla ocalenia świata oddał swoje życie na krzyżu (List Filipian 2 7—11). On to, pozostawił nam swoje słowo, które jest obecne pośród nas w Biblii, zwiastowaniu Kościoła i sakramencie. Obecność tego Słowa wśród nas, jest obecnością samego Jezusa Chrystusa, naszego Pana i Zbawiciela (Ewangelia św. Jana 1,14; Apokalipsa św. Jana 19,11—13).

Rozpowszechnienie znajomości Biblii i pogłębienie jej rozumienia, to ważne czynniki w budowie świata miłości, sprawiedliwości i pokoju. Eku-

meniczne Dni Biblijne i światowy Dzień Biblii w roku bieżącym, zechcemy przeto połączyć z modlitwą o pokój i wygaszenie ognisk nienawiści, w tych miejscach na globie ziemskim, gdzie leje się krew, padają w gruzy miasta i wsie, a ludzie tracą nie tylko swe mienie, ale nawet życie. Pogłębiona znajomość Biblii będzie sprzymierzeńcem w krzewieniu wiary, nadziei, miłości, pokoju i sprawiedliwości, bo: „Powiedziano ci, człowiecze, co jest dobre i czego żąda Pan od ciebie, tylko abyś pełnił sprawiedliwość i rozmiłował się w życzliwości i pokornie obcował ze swoim Bogiem” (Księga Proroka Micheasza 6,8); „Łaska i wierność spotykają się ze sobą, ucałują się sprawiedliwość i pokój. Wierność z ziemi wyrośnie, a sprawiedliwość wychyli się z nieba” (Psalm 85, 11—12).

W Ekumeniczne Dni Biblijne, zaczynające się 9 maja, szukaj w swojej wspólnocie parafialnej sposobności do obcowania ze Słowem Bożym, dziękowania Bogu za Jego dar łaski i coraz głębszego wnikania w treść zbawczego poselstwa, które nie zostawia nas samych, ale daje nadzieję udziału w zwycięstwie Tego, który jeszcze przed swym zmartwychwstaniem powiedział do uczniów: „Ufajcie, jam zwyciężył świat” (Ewangelia św. Jana 16,33).

To nasze słowo kierujemy do wszystkich chrześcijan i ludzi dobrej woli, których zachęcamy, by z wiarą i nadzieją przygotowywali się do wielkiego Jubileuszu Odkupienia i trzeciego Tysiąclecia chrześcijaństwa.

Z braterskim pozdrowieniem

Komitet Krajowy Towarzystwa Biblijnego w Polsce

Warszawa, Wielkanoc 1995 r.

Z powodu krótkiego czasu nie można było skorzystać z tych sugestii w proponowanym czasie (maj 1995), ale Redakcja RBL pragnie włączyć się na przyszłość w urządzenie różnych form poznawania Biblii — i stąd ta garść uwag i propozycji.

II. DNI BIBLIJNE — NIECO HISTORII

Już przed Soborem Watykańskim II były urządzone rozmaitego typu dni biblijne, choć w bardzo ograniczonym zakresie. Wystarczy przewertować roczniki RBL, aby wyłowić różne propozycje i scenariusze parafialnych godzin i dni biblijnych; szczególnie aktywni byli na tym polu w Polsce duszpasterze księży A. Billert i W. Chmielarski².

Sobór Watykański II w Konstytucji *Dei verbum* postuluje zaistnienie „odpowiednich instytucji i innych pomocy”, przez co możemy rozumieć różnego rodzaju dni biblijne: „Niech więc (wierni) chętnie

² Więcej danych na ten temat oraz bibliografię zob. E. Dąbrowski (red.) *Pismo św. w duszpasterstwie współczesnym*, Lublin 1958; *Pismo św. w duszpasterstwie*. Materiały II Kursu Homiletycznego ATK, Warszawa 1969; J. Kudasiwicz (red.), *Biblia w nauczaniu chrześcijańskim*, KUL, Lublin 1991. Istnieje również wiele cennych przyczynków w RBL, które można będzie odnaleźć w przygotowywanej kompletnej biografii zawartości RBL.

do świętego tekstu przystępują czy to przez liturgię, przepełnioną Bożymi słowami, czy przez pobożną lekturę, czy przez odpowiednie instytucje i inne pomoce, które za aprobatą i pod opieką pasterzy Kościoła wszędzie w naszych czasach chwalebnie się rozpowszechniają.” (*Dei verbum*, 25). Zostały tutaj wyliczone jakby trzy fazy poznawania Biblii: liturgia — *lectio divina* — inne formy (a więc dni biblijne).

Katolicka Federacja Biblijna, która w r. 1994 obchodziła swoje 25-lecie, postuluje urządzenie różnego typu dni biblijnych³. Szczególnie jest o tym mowa w tzw. dokumencie z Bogoty, czyli w komunikacie końcowym IV sesji plenarnej KFB w Bogocie w r. 1990⁴. Przytoczmy odpowiednie teksty:

„Zwracamy się do biskupów i konferencji Episkopatów, by w swoich przedsięwzięciach pastoralnych przyznali apostołatowi biblijnemu priorytet jemu przysługujący i by udzielili mu poparcia przez tworzenie programów duszpasterstwa biblijnego oraz uświadamianie wiernych, przez listy pasterskie, potrzeby apostołatu biblijnego czy innych odpowiednich środków, takich jak celebrowanie biblijnych niedziel, tygodni, miesięcy czy nawet roku, zwłaszcza w tych regionach, gdzie taka praktyka nie istnieje” (8.1.2).

„Aby osiągnąć powyższe cele, ponownie podkreślamy znaczenie niedziel, tygodnia, miesiąca czy roku biblijnego w parafii i diecezji” (8.3.4.3).

Ogłoszony w Niemczech — niejako na apel Katolickiej Federacji Biblijnej — rok 1992 jako „Jahr mit der Bibel” dał raczej pozytywne wyniki. Jak stwierdził dyrektor niemieckiego Katholisches Bibelwerk w Stuttgarcie, F.-J. Ortkemper, 1° zostały wypróbowane ważne modele, 2° zauważono przesunięcie się punktu zainteresowania z samej informacji ku osobistemu doświadczeniu religijnemu, 3° rygorystyczna metoda historyczno-krytyczna uniwersyteckiej egzegezy powoduje nieraz reakcję w postaci fundamentalizmu, 4° Biblia staje się czymś ważnym dla współczesnego życia wiary, 5° możliwości wykorzystania wolnego czasu w społeczeństwie typu „Freizeitgesellschaft”⁵.

W Liście apostołskim *Tertio millennio adveniente* Jan Paweł II zwraca uwagę, że w przygotowaniu Jubileuszu Roku 2000 nie może

³ Zob. S. Haręzga, *Światowe inicjatywy apostołatu biblijnego w „Bulletin Dei Verbum” Katolickiej Federacji Biblijnej*, RBL 47 (1994) 256—262; J. Chmiel, *25-lecie Katolickiej Federacji Biblijnej*, tamże, 284 n; Por. również jubileuszową publikację Federacji pt. *Audiens et Proclamans*.

⁴ Zob. *Komunikat końcowy IV sesji plenarnej Katolickiej Federacji Biblijnej (Bogota 1990)*, RBL 45 (1992) 24—38. Ponadto K. Keler, *IV sesja plenarna KFB (Bogota 1990)*, tamże, 39—41.

⁵ Por. *Perspektiven nach dem „Jahr mit der Bibel”*. Das Katholische Bibelwerk (KBW) in Stuttgart. Jahresbericht 1992.

zabraknąć pytania, „w jakiej mierze słowo Boże stało się, w pełniejszy sposób, duszą teologii i natchnieniem całego chrześcijańskiego życia, jak tego zażądała Konstytucja *Dei verbum*?”⁶.

W tej refleksji mogą pomóc takie formy, jak dni biblijne dobrze zorganizowane.

III. SCENARIUSZE I PROPOZYCJE

3.1. Dni i tygodnie biblijne powinny odbywać się w parafiach i w małych wspólnotach religijnych. Może to być związane z odpustem parafialnym, rekolekcjami adwentowymi czy wielkopostnymi, misjami lub z wybraną niedzielą jako „dniem Pańskim”⁷.

W tym kierunku idzie również II Polski Synod Plenarny. W ramach rozeznania miejsca w Biblii w duszpasterstwie polskim, tekst roboczy pt. „Biblia — Sobór — życie” stwierdza, że „w okresie poprzedniej Wielkiej Nowenny i Soboru więcej było w duszpasterstwie inicjatyw związanych z apostołatem biblijnym, niż to zauważa się dzisiaj. Więcej wtedy urządzano niedziel i tygodni biblijnych, zwłaszcza w końcu września z racji wspomnienia św. Hieronima. W ramach tych dni wprowadzono: godziny biblijne, nabożeństwa słowa Bożego, konkursy i wystawy biblijne, nawet niekiedy wykłady bardziej specjalistyczne” (III, 9)⁸. Jako przyczynę tego stanu rzeczy uważa się „brak systematycznej koordynacji inicjatyw biblijnych w ramach diecezjalnych czy ogólnokrajowych. Nie szuka się jednocześnie nowych form apostołatu biblijnego...” (tamże). Dlatego wzmiankowany tekst synodalny proponuje w postanowieniach prawnych „wprowadzić w każdej parafii niedzielę biblijną oraz tydzień biblijny w ostatnich dniach września w związku ze wspomnieniem liturgicznym św. Hieronima” (IV, 3).

Wydaje się, że należałoby zostawić parafiom większą swobodę w wyborze terminu dni biblijnych choćby dlatego, żeby móc racjonalnie wykorzystać rezerwy osobowe i środki informacyjne (wymiana prelegentów, wystawy objazdowe itd.).

3.2. Jest jak najbardziej pożądane, aby Światowy Dzień Biblijny był obchodzony w parafiach jako znak wspólnej wiary wszystkich

⁶ Jan Paweł II, List apostolski *Tertio millennio adveniente* do biskupów, duchowieństwa i wiernych w związku z przygotowaniem Jubileuszu roku 2000 (wersja polska), Libreria Editrice Vaticana 1994, nr 36, s. 46.

⁷ Pomocą może służyć publikacja M. Bednarza, *Zastuchani w słowo Pana. Materiały na Niedzielę Biblijną*, Wyd. Biblos, Tarnów 1991 (por. rec. w RBL 45:1992, s. 477 n), oparta na doświadczeniach w diecezji tarnowskiej.

⁸ *II Polski Synod Plenarny*. Teksty robocze, Pallottinum, Poznań — Warszawa 1991, zob. s. 55 i 68.

chrześcijan w słowo Boże zawarte w Piśmie św. O tej komunii biblijnej, czyli o zbieżności w dziedzinie słowa Bożego, jeśli chodzi o elementy wiary, które łączą wszystkich chrześcijan, pisze Jan Paweł II w ostatniej swej Encyklice *Ut unum sint*⁹. Jest to wielki apel papieża o kontynuowanie i pogłębianie dialogu ekumenicznego: „Gdy świta już nowe tysiąclecie, czyż możemy nie prosić Pana, z nową energią i dojrzałą świadomością, abyśmy dzięki Jego łasce stali się zdolni — wszyscy — do tej ofiary jedności?” (*Ut unum sint*, 102).

Podejmując propozycje Towarzystwa Biblijnego w Polsce¹⁰, należy w szwach miar promować Ekumeniczne Dni Biblijne w Polsce również jako odpowiedź na wezwanie papieża z Polski. Wydaje się, że ze strony katolickiej dużo mogłoby tutaj wnieść tworzone właśnie Stowarzyszenie Katolickich Biblistów Polski, które w projekcie swego statutu ma m.inn. organizowanie tygodni biblijnych i niedziel biblijnych.

Wszystkie te inicjatywy powinny być odpowiednio przygotowane, do czego należy odpowiednio długi okres ogłoszenia. Nie może być tak, że przychodzi propozycja (czy dyrektywa) tydzień wcześniej. Skończyć się to tylko może na statystycznym — czysto formalnym — odnotowaniu jeszcze jednej (nieraz nie chcianej) imprezy. Trzeba planować z dużym wyprzedzeniem.

Dlatego niech mi będzie wolno zaproponować Ekumeniczne Dni Biblijne w Polsce na rok 1997! Jeśli Bóg da, będzie to rok zaiste pamiętny. Na ten rok bowiem Jan Paweł II zaprasza wszystkich chrześcijan do refleksji na temat Chrystusa, Słowa Ojca, które stało się człowiekiem za sprawą Ducha Świętego. „Aby poznać prawdziwą tożsamość Chrystusa, chrześcijanie powinni — szczególnie w tym roku — powrócić z odnowionym zapałem do Biblii”¹¹. Będzie to rok Światowego Kongresu Eucharystycznego i ustalonej już wizyty Jana Pawła II w Polsce. „Nie należy nigdy tracić z oczu — przypomina papież w Encyklice *Ut unum sint* (nr 58) — eklezjologicznego wymiaru uczestnictwa w sakramentach, zwłaszcza w świętej Eucharystii”. Będzie to dalej tysięczna rocznica męczeńskiej śmierci św. Wojciecha, Ewangelizatora ziem polskich jeszcze przed bolesnymi podziałami chrześcijaństwa: martyrium Wojciechowe będzie więc symbolem zjednoczonego chrześcijaństwa. Będzie to jubileusz 600-lecia powstania pierwszego na ziemiach polskich wydziału teologicznego w Krakowie i 400. rocznica śmierci ks. Jakuba Wujka, którego prze-

⁹ Jan Paweł II, Encyklika *Ut unum sint* o działalności ekumenicznej (wersja polska), Libreria Editrice Vaticana 1995, nr 44, s. 51.

¹⁰ Zob. B. Enholc-Narzyńska, *Ekumeniczny Tydzień Biblijny*, w bieżącym zeszycie RBL.

¹¹ List apost. *Tertio millennio adveniente*, nr 40, s. 51 n.

kład Biblii był ceniony przez wszystkich polskich chrześcijan¹². Będzie to wreszcie — si gloriari oportet — 50-lecie istnienia „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego”.

To są ludzkie plany, a resztę trzeba zawierzyć Bogu, co nie zwalnia nas — gdy decyzje zostają powzięte — od solidnego przygotowania.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

Barbara Enholc-Narzyńska

EKUMENICZNY TYDZIEŃ BIBLIJNY

Dostojni Księża Biskupi,
Czcigodni Księża, przedstawiciele Kościołów i Komitetu Krajowego
Towarzystwa Biblijnego w Polsce!

Dobremu i łaskawemu Bogu niech będą dzięki za dar tego braterskiego i ekumenicznego spotkania. Świadomość tego wydarzenia jest dla mnie doświadczeniem radości, którą zwiastował prorok Izaasz:

„Jak miłe są na górach nogi tego, który zwiastuje
radosną wieść, który ogłasza pokój, który zwiastuje
dobro, który ogłasza zbawienie, który mówi do Syjonu:
Twój Bóg jest królem”. (Iz 52,7).

Wpisania z woli Boga w służbę Słowu i zjednoczeni przekonaniem, że „Ewangelia najświętszej chwały i łaski Bożej jest prawdziwym skarbem Kościoła”, jak powiedział M. Luter i umocnieni nauką Kościoła, że dla wierzących Pismo Św. „jest podporą i siłą żywotną, utwierdzeniem wiary, pokarmem duszy, oraz źródłem czystym i stałym życia duchowego”, jak głosi II Sobór Watykański, możemy powiedzieć, że Słowo Boże nie dzieli, nie tworzy podziałów, ale jest sakramentem jedności, który uobecnia wśród nas Jezusa Chrystusa i jego gorącą prośbę „aby wszyscy byli jedno” (Jan 17,21). Kierując

¹² Godzi się przypomnieć, że Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne, głównie w Wiedniu i w Lipsku, dokonywało reprintu Biblii Wujka „z autentycznej edycji krakowskiej z r. 1599, potwierdzonej przez Stolicę Apostolską i J. W. Dunina Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Poznańskiego”. Zob. szerzej M. Kossowska, *Biblia w języku polskim*, Poznań 1969, t. II, s. 126—128.